

SWV VO Walcheren

SCHOOLONDERSTEUNINGSPROFIEL

2014-2018

School(-locatie): Praktijkschool Het Bolwerk

Datum: juni 2013

Geschreven door: T. Schild

Inhoud

Hoofdstuk 1	Inleiding
Hoofdstuk 2	Algemene gegevens
2.1	Contactgegevens
2.2	Onderwijsvisie / schoolconcept
Hoofdstuk 3	Basisondersteuning
3.1	Preventieve en lichte curatieve interventies
3.2	Onderwijs ondersteuningstructuur
3.3	Planmatig werken
3.4	Basiskwaliteit van het onderwijs
3.5	Kengetallen leerlingenpopulatie (Huidig schooljaar en afgelopen 3 jaar)
Hoofdstuk 4	Extra ondersteuning
	Ondersteuningsarrangementen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.
Hoofdstuk 5	Ambities
Hoofdstuk 6	Woordenlijst

Hoofdstuk 1 Inleiding

Vanuit het SWV VO Walcheren hebben we besloten dat dit hoofdstuk voor alle scholen identiek zal zijn en door de coördinator SWV VO Walcheren zal worden geschreven. Totdat het format definitief is vastgesteld zullen hier de ontwikkelingen beschreven worden in de totstandkoming van dit document.

Voor u ligt het **concept** van het complete schoolondersteuningsprofiel 2013 (**S.O.P.**) wat we als Samenwerkingsverband VO Walcheren zullen hanteren. Het format is op basis van het format van de PO-raad en de aanpassingen uit aangrenzende regio's (collega samenwerkingsverbanden) als concept besproken met de mensen van alle schoollocaties. Op basis van dit overleg zijn enkele aanpassingen gedaan, waardoor dit format tot een definitieve versie is gekomen. Vanwege het feit dat Stichting De Korre en Stichting Respont provinciaal werken en moeten afstemmen met alle samenwerkingsverbanden hebben zij een format dat op kleine punten afwijkt van dit format. Dit heeft geen nadelige gevolgen voor SWV VO Walcheren. De arrangementen zijn op gelijke wijze ingevuld en kunnen daarom goed naast elkaar gelegd worden om zo de overlap en witte vlekken te ontdekken.

Hoofdstuk 2 zal nu door de schoollocaties worden ingevuld en in april 2013 een start gemaakt worden met hoofdstuk 3 tot en met 5. Afgesproken is dit zoveel mogelijk met bullits (opsommingen) te doen en geen volzinnen te gebruiken voor het overzicht, dit blijkt niet overal mogelijk. Het gaat dan vooral om de arrangementen!

De ambitie is de formats in juni 2013 zo goed als volledig te hebben ingevuld, zodat ze in juli/augustus naast elkaar kunnen worden gelegd om de "witte vlekken" in de ondersteuning in kaart te kunnen brengen en hierover afstemming te zoeken met de schoollocaties in september 2013. Uiteindelijk doel is dat de arrangementen duidelijk omschreven staan en tevens een dekkend geheel vormen aan ondersteuning in de regio. Hiermee ontstaat duidelijkheid naar ouders en ondersteuningstoewijzers. Het geheel zal worden ingevoegd in het Ondersteuningsplan wat in december 2013 klaar moet zijn.

De locatie ISK Molenwater omschrijf hun aanbod in arrangementen die een onderdeel vormen van de bovenschoolse arrangementen die het Samenwerkingsverband biedt.

I.C. Maartense-Mulder.
Coördinator SWV VO Walcheren.

23-04-2013

Hoofdstuk 2 Algemene gegevens

2.1 Contactgegevens

Schoollocatie: praktijkschool Het Bolwerk
Brinnummer: 01HQ
Directie: T.R.G. Schild
Adres- en contactgegevens: Teresastraat 2a
4336LM Middelburg
tel.: 0118 627697
e-mail : tschild@probolwerk.nl of school@probolwerk.nl
www.probolwerk.nl

2.2 Onderwijsvisie / missie/ambitie

Gelet op de doelstellingen die aan praktijkonderwijs hangen, ("met een baan van school/naar een vervolgopleiding" en "zelfredzaamheid") en alle facetten die daarbij komen kijken, heeft het team van Het Bolwerk de volgende kernwaarden geformuleerd, die tevens de missie van de school aanduiden:

Op Het Bolwerk is oog voor **veiligheid**: er zijn gedragsafspraken vastgelegd, pesten wordt bestreden, het welbevinden van zowel leerlingen als personeel staat hoog in het vaandel.

Het Bolwerk streeft **maatwerk** na. De theoretische vakken vertonen een doorgaande lijn gerelateerd aan de referentieniveaus zoals door de commissie Meijerink vastgelegd, alle leerlingen hebben een individueel ontwikkelprofiel (vanaf klas 3 een uitstroomprofiel) en waar nodig/mogelijk worden leerlingen individueel begeleid en/of middels een zorgtraject in hun ontwikkeling gestimuleerd. Er is een uitgebreid leerlingvolgsysteem. In de bovenbouw wordt gewerkt met individuele lesroosters en keuzemogelijkheden in profielen, praktijkvakken en certificaatopleidingen.

Op gebied van **welbevinden** is onze school er een waar alle leerlingen met plezier naar toe gaan. Een school waar ze trots op zijn. Leerlingen voelen zich gewaardeerd door de goede relatie met hun leerkracht, er wordt naar hen geluisterd. Ze kunnen en mogen zichzelf zijn, er wordt rekening gehouden met hun zwakke en sterke punten, zodat het geloof en plezier in eigen kunnen wordt versterkt. Zo groeien ze naar een eigen plaats in de maatschappij en op de arbeidsmarkt.

De **kwaliteit van het onderwijs** staat centraal op het Bolwerk. We zien kwaliteit breed: goed materiaal, gemotiveerd en bekwaam personeel, een uiterst goed uitgerust en ingericht gebouw, moderne lesmethoden en een prima ICT-infrastructuur zijn voorbeelden van zichtbare kwaliteit. We werken met referentiedoelen en gerichte resultaten. Daarnaast hebben we een kwaliteitszorgsysteem om de effecten te meten. De uitval van leerlingen reduceren we en voor de uitstroom richting werk gaan we voor de 100%. Op Het Bolwerk geldt: zeg wat je doet, doe wat je zegt en laat zien wat je hebt gedaan.

Zelfstandigheid en zelfredzaamheid behoren tot de hoofddoelen van het praktijkonderwijs en dus ook van "Het Bolwerk". Wij vinden het belangrijk dat de leerlingen competent zijn/worden of zich dat in ieder geval voelen, zodat ze met zelfvertrouwen de toekomst tegemoet zien. Dit proberen wij te bereiken door basisvaardigheden te blijven trainen en deze zo veel mogelijk uit te breiden. Onder basisvaardigheden verstaan wij naast de sociale vaardigheden ook rekenen, taal, algemene arbeidsvaardigheden en basistechnieken van de praktijkvakken. Wij gebruiken binnen de verschillende vakken zoveel mogelijk (didactische) werkvormen die zelfstandigheid en eigen initiatief bevorderen.

"Het Bolwerk" is een school met een sterk extern gericht karakter. Om ons onderwijs in praktijkvakken binnen een zo reëel mogelijk concept te plaatsen hebben we verschillende miniondernemingen in het leven geroepen. Deze miniondernemingen hebben een functie binnen de

wijk, maar ook richting collega- scholen. Zo brengen we de leerlingen buiten de school en halen we de buitenwereld naar binnen en trachten wij invulling te geven aan het begrip **actief burgerschap**, naast de vanaf de derde klas te vervullen stageperioden.

Het doel van ons schoolconcept is de leerling zodanig te onderwijzen en te begeleiden dat ze een **zelfstandige rol in de maatschappij** kunnen gaan vervullen. Van leerlingen met een indicatie voor Praktijkonderwijs wordt niet verwacht dat ze een diploma halen. Er wordt echter wel verwacht dat zij het praktijkonderwijs afsluiten met een vaste **arbeidsovereenkomst** of richting een vervolgopleiding doorstromen.

Onze leerlingen vragen **zorg op maat**. Ons onderwijs is gericht op het leren door doen, leren door ervaren. Het concept praktijkonderwijs is als volgt geformuleerd:

“Een zelfstandig bestaan van wonen, werken, vrije tijd en burgerschap”.

Samen met de Vereniging Landelijk Werkverband Praktijkonderwijs hebben we gewerkt aan de visie en de missie van dit Praktijkonderwijs. Praktijkschool Het Bolwerk moet:

- brede ontwikkelingsmogelijkheden aanbieden;
- leerlingen leren hun potentieel actief en zelfstandig te gebruiken;
- de (uitgangs)positie van de jongere op de arbeidsmarkt optimaliseren;
- uitstroomkansen richting arbeid in de regio creëren en verbeteren;
- het welzijn van de jongere op school en in de samenleving vergroten;
- samenhangend, competentiegericht leren binnen en buiten de school;
- innovatief vermogen in het team hebben;
- een flexibele organisatie zijn;
- teamwork, standaard gebruik maken van intervisie en collegiale consultatie;
- een creatief aanpassingsvermogen bezitten voor veranderingen buiten de school.

De keuze voor dit schoolconcept heeft alles te maken met de moeilijke positie die jonge mensen met een licht verstandelijke beperking (de zogenaamde LVB-groep) in de maatschappij hebben. Om hier verandering in aan te brengen is visie, moed, een stuk idealisme en mensvisie nodig, naast een groot doorzettingsvermogen. Dat betekent dat de organisatie gericht moet zijn op de ontwikkeling van het hierboven geformuleerde doel en concept. Voor het pedagogisch klimaat betekent dit:

Een sfeer in de groep en school die ertoe bijdraagt dat de kinderen zich veilig voelen door een persoonlijke benadering van de kinderen, het bieden van veel kansen en positieve ervaringen, persoonlijke aandacht, duidelijkheid verschaffen en onvoorwaardelijke acceptatie.

Voor de meeste leerlingen houdt dit in dat praktijkonderwijs voor hen eindonderwijs is, dit betekent dat onze leerlingen (moeten) leren zo zelfstandig mogelijk te leven. Tijdens hun opleiding werken de leerlingen daarvoor aan competenties in de volgende vier domeinen: wonen, werken, vrije tijd en burgerschap.

Praktijkschool Het Bolwerk is een school welke streeft naar rust, overzichtelijkheid en een geordende omgeving. Het bieden van structuur en overzicht zorgt ervoor dat de leerlingen weten wat er van ze wordt verwacht en biedt tevens steun.

Het team richt zich hierbij op de verdere ontwikkeling van:

- onderwijs op maat, afgestemd op de mogelijkheden van de individuele leerling en de praktijk;
- sociale vaardigheden gericht op contacten met leeftijdsgenoten en volwassenen;
- een pedagogisch klimaat waarin leerlingen zich veilig en geaccepteerd voelen;
- een schoolgebouw gericht op de praktijkvakken techniek, welzijn en verzorging, detailhandel en groen.

Hoofdstuk 3 Basisondersteuning

3.1 Preventieve en lichte curatieve interventies

Vroegtijdige signalering van leer-, opgroei- en opvoedproblemen

Binnen het Bolwerk hebben alle groepen een vaste mentor. Deze leerkracht geeft nagenoeg alle AVO-lessen aan deze klas en ziet de kinderen dus dagelijks (en vaak meerdere lesuren per dag). Hij/zij is in staat eventuele problemen bij de leerlingen vroegtijdig te herkennen. Regelmatig voert de mentor coachings-, plannings- en evaluatiegesprekken met alle leerlingen en zeer regelmatig is er overleg met de ouders/verzorgers. Als ondersteuning van de mentoren en (vak)leerkrachten is er binnen Het Bolwerk een “zorgadviesteam” werkzaam. Dit team bestaat uit de directeur, dhr. T. Schild, de orthopedagoge, mevr. M. Hoelen, de maatschappelijk werkster, mevr. W. Mulder, dhr. de Kort (MT-lid) en de schoolarts, dhr. R. Termorshuizen.

Zorg voor een veilig schoolklimaat

Het Bolwerk stelt zich ten doel de mogelijkheden van de leerlingen zo te ontwikkelen, dat zij zich zonder of met zo weinig mogelijk begeleiding verantwoord in de (werk)maatschappij kunnen handhaven. Praktijkonderwijs is eindonderwijs, niet gericht op behalen van een diploma maar gericht op het verwerven van een plaats op de arbeidsmarkt. We trainen de leerlingen in algemene arbeidsvaardigheden:

groep 1: De leerlingen gaan zich thuis voelen op Het Bolwerk en maken kennis met praktijkvakken.

groep 2: De leerlingen verdiepen hun algemene arbeidsvaardigheden middels het praktijk aanbod, doen een eerste (interne) stage-ervaring op en kunnen deelnemen aan certificaatopleidingen.

groep 3: De leerlingen hebben een eerste kennismaking met werk buiten de school (toch een vertrouwde omgeving) en volgen meer beroepsgerichte praktijkvakken.

groep 4, 5 en 6: De leerlingen maken een beroepskeuze d.m.v. stage en volgen eventueel een meer beroepsgerichte opleiding (binnen of eventueel buiten de school). Via een arbeidsplaats stromen ze uit.

Bij bovengenoemde doelstellingen past een veilig klimaat. Het vergroten van theoretische en praktische vaardigheden en persoonlijke groei wordt mogelijk gemaakt door het stellen van haalbare (tussen)doelen en het vergroten van het aantal succeservaringen. Sleutelwoorden zijn integratie, emancipatie, autonomie en toekomstgerichtheid, waardoor een leerling zo zelfstandig mogelijk leert functioneren. Hierbij wordt rekening gehouden met de individuele beperkingen van de leerling, ter voorkoming van overvraging. De individuele leerling en zijn gezinssysteem worden geaccepteerd en gerespecteerd.

Uit de houding van de leerkrachten blijkt de gerichtheid op verwezenlijking van dit klimaat. Concreet betekent dit:

- de groepsleerkracht (bij parttime functies de groepsleerkracht met groepsverantwoording) draagt de verantwoordelijkheid voor de groep. Hij/zij is het aanspreekpunt voor de leerling en vakleerkracht en is voor leerlingen het veilige “baken”. Ook is hij/zij bij zoveel mogelijk buitenschoolse activiteiten aanwezig.

Hij/zij is ook degene die de reguliere contacten met ouders verzorgt. Leerkrachten verplaatsen zich actief in de belevingswereld van de leerlingen. Ze relativeren, humor kan ontspannend werken.

Eisen die aan de leerling gesteld worden zijn afgestemd op de individuele (on)mogelijkheden.

- leerkrachten laten zich niet leiden door alleen uiterlijk gedrag. Juist de betekenis van gedrag is belangrijk: “Wat vertelt iemand aan jou”, door gerichte observaties wordt dit duidelijk.

- ouders worden op de hoogte gehouden van de vooruitgang en stagnatie van het leerproces en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling en betrokken bij de planvorming rondom de zoon/dochter.

Dit door middel van:

- een intakegesprek met de nieuwe mentor aan het begin van ieder schooljaar
 - twee keer per jaar individuele gesprekken naar aanleiding van het rapport.
 - een huisbezoek tenminste 1 x per jaar.
 - extra individuele contacten (in onderling overleg). Deze verlopen vaak telefonisch.
 - leerlingen die meer ondersteuning nodig hebben met betrekking tot het sociaal-emotionele functioneren, krijgen individuele hulp van de groepsleerkracht en/of coördinator, maatschappelijk werkende of orthopedagoog. Leerlingen die meer ondersteuning nodig hebben op didactisch gebied krijgen dit van de leerkracht, logopedist of RT-leerkracht. Ouders worden hierbij uiteraard betrokken.
- de positieve kanten van de leerlingen worden benadrukt. Ingaan op gewenst/ongewenst gedrag gebeurt in de verhouding 2:1. Een duidelijk beloningssysteem kan hiervoor positief werken. Als leerlingen op Het Bolwerk komen hebben ze namelijk al vaak ervaren dat ze dingen niet kunnen. Belangrijk is dus ook dat ze gaan ervaren dat er ook genoeg dingen zijn die ze wel kunnen. Vaak liggen deze op praktisch terrein.
- structuur in tijd en ruimte wordt geboden. Getracht wordt om zo weinig mogelijk wisseling van leerkracht en lokaal te hebben. Alles heeft voor de leerlingen zoveel mogelijk een vaste plaats, de werkwijze is helder voor leerlingen, er zijn voldoende controlemomenten en begeleiding.
 - er worden grenzen gesteld aan het gedrag van de leerling en de groep door hantering van de regels, uitzonderingen worden weloverwogen gemaakt met een bijpassend “waarom” en tot een minimum beperkt.

Aanbod voor leerlingen met dyslexie

Het Bolwerk is deelnemer aan het Walchers dyslexieprotocol, al is de diagnose dyslexie bij licht verstandelijk beperkte leerlingen niet te stellen.

Aanbod voor leerlingen met dyscalculie

Diagnose dyscalculie is bij licht verstandelijk beperkte leerlingen niet te stellen.

Afgestemd aanbod voor leerlingen met meer of minder dan gemiddelde intelligentie

Praktijkonderwijs is een vorm van regulier voortgezet onderwijs juist gericht op kinderen met een minder dan gemiddelde intelligentie. De doelgroep van het praktijkonderwijs heeft een IQ tussen de 55 en 80 en leerachterstanden op meerdere gebieden.

Praktijkonderwijs is “ongedeeld onderwijs” voor leerlingen die niet in staat geacht worden een startkwalificatie te behalen. Ongedeeld onderwijs houdt in dat het onderwijs- en intern zorgaanbod in elkaar zijn geïntegreerd. Theoretische vakken zoals Nederlands en Rekenen/wiskunde worden zoveel mogelijk thematisch en op maat/gedifferentieerd aangeboden.

Toegankelijkheid schoolgebouw met aangepaste werk- en instructieruimtes en hulpmiddelen

In/om ons gebouw hebben we de beschikking over:

- 5 theorielokalen
- 1 ICT lokaal
- 1 lokaal voor textiele werkvormen en expressie
- 1 lokaal voor zorg en welzijn
- 1 lokaal voor tuinbouw/bloemsierkunst
- 1 lokaal voor logistiek/detailhandel
- 1 lokaal voor algemene techniek/fietswerkplaats

- magazijn/lesruimte magazijnbeheer
- tuinkas
- schoolplein
- kooklokaal & restaurantkeuken
- bedrijfshal voor hout- en metaalbewerking, lassen, autoclean
- gymzaal (elders in de wijk)
- 6 kantoren voor logopedie, orthopedagogie, maatschappelijk werk en stagebegeleiding
- aula
- directeurskamer
- personeelskamer
- administratieruimte
- arbeidsvoorbereidingscentrum (Ampèreweg 18, industrieterrein Arnestein).

Er is geen lift in het gebouw, waardoor enkele delen van de school niet toegankelijk/bereikbaar zijn met een rolstoel.

Aanpak gericht op sociale veiligheid en voorkomen gedragsproblemen

Het Bolwerk hanteert in en om het gebouw gedrags- en omgangsregels waar eenieder zich aan dient te houden. Gerelateerd daaraan is er een anti-pestprotocol en een schorsings- en verwijderingsbeleid.

Daarnaast geldt voor het personeel van de school (vallend onder Stichting Respont) een specifieke gedragscode.

Het Bolwerk is deelnemer aan het Walchers convenant schoolveiligheid, net als overigens alle andere Walcherse VO- en MBO- scholen. Dit betekent dat wij nauw samenwerken met de politie.

Onderdeel van dit convenant is dat de school gerechtigd is om kluisjes, jassen en tassen van leerlingen te doorzoeken op ongewenste zaken. Denk hierbij aan drugs, alcohol en wapens.

Op school bestaat de mogelijkheid tot afname van een zogenaamde THC-test: hiermee kunnen we controleren of kinderen "geblowd" hebben. Bij ernstige vermoedens van gebruik van (soft)drugs is de school bevoegd dit te testen bij de leerlingen. Daarnaast zijn wij een alcoholvrije school. Dit houdt o.a. in dat wij middels een ademanalyse kunnen testen of kinderen alcohol hebben genuttigd en dat schoolfeesten/schoolreizen/werkweken alcoholvrij zijn.

Protocol bij medische handelingen

Op school is een veiligheidsplan aanwezig. In deze map zijn alle protocollen (m.b.t. sociale én fysieke veiligheid) gebundeld. Deze zijn tevens gedigitaliseerd en voor eenieder werkzaam in het gebouw toegankelijk. Het protocol medische handelingen (bijvoorbeeld gericht op toedienen van medicatie bij epilepsie of diabetes) is onderdeel hiervan.

3.2 Onderwijsondersteuningstructuur

Functies en taakprofielen binnen de school die een beeld geven van de ondersteuningsstructuur	Als ondersteuning van de mentoren en (vak)leerkrachten is er binnen Het Bolwerk een <i>zorg-adviesteam</i> werkzaam. Dit team bestaat uit de directeur, dhr. T. Schild, de orthopedagoge, mevr. M. Hoelen, de maatschappelijk werkster, mevr. W. Mulder, dhr. de Kort (MT-lid) en de schoolarts, dhr. R. Termorshuizen. Daarnaast zijn een logopediste en remedial teacher aan de school verbonden. Alle mentoren van Het Bolwerk hebben naast hun standaard lesbevoegdheid een (of meerdere) aanvullende, gespecialiseerde opleiding(en) gevolgd gericht op de doelgroep (bijvoorbeeld Master SEN).
Gemiddelde groeps grootte en beschikbare personele formatie per groep	Maximaal 15 leerlingen per begeleider tijdens theorielessen, bij praktijklessen wordt gestreefd naar maximaal 8 leerlingen per begeleider.
Gecertificeerde expertise binnen de school	Orthopedagoog, maatschappelijk werkende, logopediste, diverse Masters Special Educational Needs, akte praktijkonderwijs, akte speciaal onderwijs, bevoegdheid weerbaarheidstraining (Rots en Water).
Professionals die van buiten de school direct beschikbaar zijn voor het ondersteuningsaanbod	Ambulant begeleiders vanuit de REC's, schoolarts, medewerkers van Jeugdzorg, Emergis, MEE, UWV, maatschappelijk werk, politie, ...
Samenwerking met ouders	Ouder(s)/verzorger(s) en leerkrachten van Het Bolwerk werken samen aan de opvoeding van de kinderen. Daarom vinden we het belangrijk dat de ouder(s)/verzorger(s) betrokken worden bij de school, o.a. ook bij het opstellen van de IOP's en in een later stadium het uitstroomprofiel. Door goed contact weten de ouder(s)/verzorger(s) ook waar de leerlingen en leerkrachten op school mee bezig zijn. Dat start al in de eerste weken van ieder schooljaar, alle ouder(s)/verzorger(s) worden door de nieuwe mentor van hun zoon/dochter/pupil uitgenodigd voor een intake, waar de verwachtingen en wensen op elkaar kunnen worden afgestemd. Via de jaarlijkse schoolgids (zie website www.probolwerk.nl) worden ouder(s)/verzorger(s) van informatie voorzien en ook in de maandelijkse nieuwsbrief (ook via de website) staan de activiteiten die van belang zijn. We organiseren ieder schooljaar een kennismakings- en diverse informatieavonden. Tenminste tweemaal per schooljaar worden ouder(s)/verzorger(s) uitgenodigd om vorderingen en resultaten op school en in de stage te bespreken met de groepsleerkracht. We houden huisbezoeken voor de kerstvakantie. Indien nodig kunnen meerdere huisbezoeken worden afgesproken. Daarnaast bestaat altijd de mogelijkheid om met leerkrachten of directeur eventuele vragen of opmerkingen te bespreken. Alle ouders kunnen meedenken, mee praten over de school. Dit

	kan via de medezeggenschapsraad. In deze raad zitten 3 ouders. Ook 3 teamleden maken deel uit van de medezeggenschapsraad. De directeur is oproepbaar als (bestuurs)adviseur. De medezeggenschapsraad geeft adviezen en neemt besluiten over onderwerpen die met het beleid van de school te maken hebben. De ouders in de MR kunnen desgevraagd ook onderwerpen of zaken inbrengen die door u worden aangedragen. Vergaderingen zijn openbaar en dus voor iedereen toegankelijk. Van iedere vergadering wordt een verslag gemaakt, dit is op school aanwezig én staat op de website van de school.
Samenwerkingsrelaties van de school, ook met organisaties die verantwoordelijk zijn voor jeugdhulp (zorg) gerelateerde taken, en de manier waarop vroegtijdige afstemming tussen professionals van verschillende disciplines plaatsvindt.	Het Bolwerk is onderdeel van Stichting Respont. Respont verzorgt in heel Zeeland onderwijs aan leerlingen met een specifieke orthodidactische en/of orthopedagogische onderwijsbehoefte. Wij werken nauw samen met alle andere onderwijsbesturen in de regio, daarnaast met alle organisaties relevant voor onze populatie. Denkt u hierbij aan (o.a.) GGD, Juvent, Zeeuwse Stichting Maatwerk, Provincie Zeeland, MEE Zeeland, Kamer van Koophandel, Maatschappelijk Werk, Emergis, UWV, Porthos, Gemeenten Middelburg, Vlissingen en Veere, RBL en ruim 200 bedrijven (in alle sectoren) waar leerlingen van onze school stages kunnen volgen.
Expertise en ondersteuning die vanuit de school aan andere scholen geboden kan worden.	Arbeidsvoorbereiding en arbeidstoeleiding is de core business van een praktijkschool. Wij hebben een expertise opgebouwd in een aanbod aan branchegerichte opleidingen waar andere scholen graag gebruik van maakt. Concreet betekent dit dat leerlingen een deel van hun lesweek in onze school gericht toewerken naar examen om daarmee een branche-erkend certificaat te behalen, simpelweg omdat de eigen school dat specifieke aanbod niet heeft.

3.3 Planmatig werken

Leerkrachten verkennen en benoemen de onderwijsbehoeften van leerlingen o.a. door observatie, gesprekken en het analyseren van toetsen. Leerkrachten werken samen met hun leerlingen. Ze betrekken hen bij de analyse, formuleren samen doelen en benutten de ideeën en oplossingen van leerlingen. Leerkrachten benoemen uitdagende maar reële SMART-doelen voor de lange (eind schooljaar) en voor de korte (tussendoelen) termijn. Deze doelen worden gecommuniceerd en geëvalueerd met leerlingen, ouders en collega's. Leerkrachten werken samen met ouders. Ze betrekken hen als ervaringsdeskundigen en partner bij de analyse van de situatie en het bedenken en uitvoeren van de aanpak

Mentoren van Het Bolwerk voeren regelmatig coachingsgesprekken met hun leerlingen. Via deze gesprekken maken wij leerlingen deels verantwoordelijk voor de invulling van hun eigen onderwijsbehoefte en beschrijven deze in het individueel ontwikkelplan (IOP) van iedere leerling. Dit wordt ook gedeeld met ouders. Periodiek wordt dit plan geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. De cognitieve ontwikkeling van leerlingen wordt gevolgd en minstens tweemaal per schooljaar getoetst. Een weergave daarvan in het IOP én in de rapporten van de kinderen, gerelateerd aan de niveau-indeling van de commissie Meijerink. De resultaten van deze toetsen zijn bepalend voor het vervolgtraject op betreffend vakgebied.

Leerkrachten bekijken en bespreken de wisselwerking tussen de leerling, de leerkracht, de groep en de leerstof om de onderwijsbehoeften te begrijpen en daarop af te stemmen

Naast de hierboven beschreven coachings- en IOP-gesprekken tussen mentor en leerling, voert de mentor periodiek voortgangsgesprekken met alle bij deze leerling betrokken teamleden en met een afgevaardigde van het zorgadviesteam. In die gesprekken wordt iedere leerling doorgenomen, worden handelingsplannen besproken, op- of bijgesteld, periode-afspraken gemaakt, trajecten besproken/afgesproken enz. Dit gebeurt op leerling- én op groepsniveau.

Leerkrachten zijn zich bewust van de grote invloed die zij op de ontwikkeling van hun leerlingen hebben. Alle teamleden zoeken, benoemen en benutten de sterke kanten en interesses van de leerlingen, de leerkrachten, de ouders en het schoolteam. Leerkrachten reflecteren op hun eigen rol en het effect van hun gedrag op het gedrag van leerlingen, ouders en collega's

Alle leerkrachten van Het Bolwerk houden zich aan het volgende:

- Bevlogen zijn, in contact met de leerling...dat is de kracht van een goede docent. Dat je er met hart en ziel voor gaat om de leerling op een hoger plan te krijgen -

Een doelgerichte leerkracht stelt zichzelf permanent de volgende vragen:

- Waar staan mijn leerlingen nu?
- Waar stonden ze drie maanden geleden?
- Waar moeten ze over drie maanden staan, welk doel stel ik?
- Hoe ga ik dat aanpakken?
- Hoe ga ik het effect meten?
- Welk effect merk ik van mijn handelen?
- Wat vind ik van dat effect, ben ik tevreden of kan het beter?
- Wat vindt de leerling daarvan?
- Welke conclusie verbind ik hieraan voor mezelf en voor de leerling?
- Hoe zet ik die conclusie om in concreet handelen? Wát ga ik anders doen?

Een professionele leerkracht besteedt veel aandacht aan analyse en feedback!

- Blijf opletten hoe het gaat met de leerlingen, hou alle resultaten continu bij.
- Maak analyses en bespreek deze met collega's: zijn er verschillen?
- Blijf bijsturen op basis van de analyses.
- Geef leerlingen ook feedback op hun competenties; laat zien waarin ze het goed doen (en waarin niet).
- Laat de leerlingen zichzelf en jou feedback geven en maak ze mede verantwoordelijk voor hun eigen resultaten.

Een georganiseerde leerkracht heeft klassenmanagement op orde!

- Zorg voor veiligheid zodat leerlingen zich op hun gemak voelen.
- Bereid altijd je lessen goed voor en stem de inhoud af op eerder gemaakte analyses.
- Bied structuur, geef bij iedere les aan welke doelen je nastreeft.
- Stel hoge(re) eisen aan de leerlingen qua inhoud en werkhouding, maar ook aan jezelf!

Iedere leerkracht zorgt voor een uitdagende en doelgerichte lesinhoud!

- Verdiep je in de wettelijke eisen/referentieniveaus: weet wat de leerlingen moeten kennen en kunnen.
- Bied lesstof op verschillende (interessante) manieren aan.
- Blijf de belangrijkste stof periodiek herhalen.

Leerkrachten werken met een groepsplan waarin ze de doelen en de aanpak voor de groep, subgroepen en mogelijk een individuele leerling beschrijven

Alle leerlingen hebben een zgn. IOP en vanaf klas 3 komt daar het uitstroomprofiel bij. De individuele handelingsplannen van de leerlingen zijn daarop gebaseerd. Daarnaast kunnen er groepsplannen worden gebruikt voor specifieke zaken.

Leerkrachten bespreken minstens drie keer per jaar hun vragen betreffende het opstellen, uitvoeren en evalueren van hun groepsplannen met de zorgcoördinator (regulier VO) en/of orthopedagoog/psycholoog (VSO)

Ja, verankerd in zorgstructuur. Daarnaast worden zgn. voortgangsbesprekingen gehouden (tweemaal per jaar), waarin alle bij een klas betrokkenen de voortgang van het onderwijsproces van alle leerlingen bespreken.

De onderwijs- en begeleidingsstructuur is voor eenieder duidelijk. Er zijn heldere afspraken over wie wat doet, waarom, waar hoe en wanneer

Ja. Vastgelegd in document zorgstructuur.

Alle teamleden zijn open naar collega's, leerlingen en ouders over het werk dat gedaan wordt of is. Motieven en opvattingen worden daarbij inzichtelijk gemaakt

Ja.

3.4 Basiskwaliteit van het onderwijs

Datum laatste bezoek Inspectie van het onderwijs: 7 maart 2013.
Verwachte datum volgend inspectiebezoek: begin 2015
Toezicht inspectie van het onderwijs: Normaal (basisarrangement)

Bij verbetertraject of periode van aanvullende gegeven-verstrekking hier korte toelichting:

nvt

Leerlingvolgsysteem (LVS):

Ons LVS bestaat uit de componenten van Magister, IOP's, digitaal systeem RNT/TNT, SCOL, zorgdossier.

Hoe worden opbrengsten in beeld gebracht:

Via het landelijk weergave-instrument van het Landelijk Werkverband Praktijkonderwijs (genaamd Uitstroommonitor Pro). Daarnaast ontvangen alle leerlingen tweemaal per jaar een rapportage over hun voortgang.

In hoeverre is er sprake van (Doorlopende) Leerlijnen PO/SBO/SO - VO/VSO – MBO

Ons aanbod in theoretische vakken rekenen/wiskunde en Nederlands (begrijpend lezen, technisch lezen, spelling, woordenschat) sluit grotendeels aan op het (zeer diverse) instroomniveau van de leerlingen. Dat niveau varieert op onderdelen van groep 3 t/m groep 8 basisonderwijs.

Uitstroomprofielen met doel en referentieniveau (onderwijsarrangementen)

Vanaf klas drie wordt gewerkt met uitstroomprofielen, die geformuleerd worden op basis van de ervaringen met de kinderen in de eerste twee leerjaren (uiteraard in overleg met de kinderen en hun ouder(s)/verzorger(s)). Wij werken met de voor ons wettelijk verplichte uitstroomprofielen arbeid (regulier, WSW, anderszins) en vervolgopleiding (BOL of BBL).

3.5 Kengetallen leerlingenpopulatie huidig schooljaar en afgelopen 3 jaar.

	2011-2012 (1-meting)	2012-2013 (2-meting)	2013-2014 (3-meting t.z.t.)
Aantal leerlingen	132	140	144
Instroom vanuit andere regio: (woonachtig buiten Walcheren)	1	1	2
Aantal schoolverlaters met diploma	nvt	nvt	nvt
Aantal schoolverlaters naar arbeidsmarkt/vervolgopleiding*	93%	96%	nvb
ISK leerlingen	0	0	0
OPDC leerlingen	0	0	0
VAVO leerlingen	0	0	0
Indicaties REC 1	0	0	0

	2011-2012	2012-2013	2013-2014
Indicaties REC 2	3	3	3
Indicaties REC 3	3	2	3
Indicaties REC 4	4	4	4
LWOO/Pro	132	139	140
Gastleerlingen (VMBO-leerlingen van Nehalennia/CSW/Scheldemonddcollege zonder Pro-indicatie)			4
Dyslexieverklaringen	0	0	1
Dyscalculie verklaringen	0	0	0
Residentiële plaatsingen (m.n. OdyZee; kliniekleerlingen)	0	0	0
Thuis zittende leerlingen	0	0	0

* uitstroom in het Pro: aantal leerlingen dat uitstroomt naar passende arbeid of vervolgopleiding dient voor onderwijsinspectie tenminste 90% van totaal aantal schoolverlaters te bedragen.

Hoofdstuk 4 Extra ondersteuning

Praktijkonderwijs is een vorm van ongedeelde onderwijs. Dit houdt in dat het onderwijs- en interne zorgaanbod in elkaar verweven zijn. De hieronder beschreven arrangementen zijn onderdeel van ons standaard aanbod voor onze eigen leerlingen. Daarnaast zijn deze echter ook voor (leerlingen van) andere scholen toegankelijk, die deze faciliteiten zelf niet bieden.

ARRANGEMENT 1	Pro-bureau
	Praktijkschool Het Bolwerk heeft intern het zgn. Pro-bureau, een loket waar leerlingen, ouders, personeel, bedrijven en ketenpartners terecht kunnen voor informatie, advies en doorverwijzing m.b.t. leren en werken, toeleiding naar arbeid, jobhunting, jobcoaching, stagebegeleiding. Ook leerlingen van andere scholen, die niet in staat zijn een diploma of startkwalificatie te behalen, kunnen gebruik maken van dit Pro-bureau.

ARRANGEMENT 2	Praktische leerlingwerk-/stageplaatsen bij praktijkvakken in het gebouw, gericht op verwerven algemene arbeidsvaardigheden, deelname branchegerichte certificaatopleidingen.
	Het Bolwerk biedt leerlingen de gelegenheid zich in praktische zin te bekwamen in de richtingen houtbewerking, metaalbewerking, lassen, tuinbouw en consumptief in uiterst goed geoutilleerde voorzieningen. Deze opleidingen kunnen worden gecertificeerd en zijn, onder voorwaarden, ook toegankelijk voor externe leerlingen.

ARRANGEMENT 3	Zeeuwse Stichting Maatwerk
	Samenwerkingsovereenkomst tussen alle VSO en Pro-scholen in Zeeland. Zie verder arrangement 2.

ARRANGEMENT	Stagevoorbereiding/arbeidsvoorbereiding in AVC
	Leerlingen die nog toe zijn aan een externe stageplaats maar daar wel naartoe dienen te werken, kunnen voor 1 of meerdere dagen per week stage lopen in de meubelwerkplaats van Het Bolwerk, het zgn. AVC (arbeidsvoorbereidingscentrum). Hier wordt in overleg met afleverende mentor/school gericht gewerkt aan bepaalde competenties en vaardigheden. In het AVC worden producten van hout vervaardigd in opdracht van externen, zodat de deelnemende leerlingen ervaring in het volledige productieproces opdoen en ervaren wat het inhoudt om als werknemer in een bedrijf actief te zijn. Begeleiding door een leraar en een professioneel meubelmaker.

Hoofdstuk 5 Ambities

Het Bolwerk heeft sinds jaar en dag van de Onderwijsinspectie een basisarrangement toegekend gekregen. Dat willen we graag zo houden. We kijken doorlopend kritisch naar ons onderwijsaanbod, houden dat up-to-date en willen voldoen aan de nieuwste wet- en regelgeving (bijvoorbeeld de referentiedoelen).

Om het onderwijs (en intern zorgaanbod) een gezamenlijke verantwoording van het personeel te laten zijn, houden wij tweemaal per schooljaar en voortgangsbespreking. In deze bijeenkomsten bespreken alle bij een groep kinderen betrokken mensen (onderwijzend, ondersteunend en zorgpersoneel) de voortgang van alle kinderen.

Handelingsgericht werken en praktijkonderwijs zijn eigenlijk synoniemen. Ieder kind staat centraal in zijn/haar eigen onderwijstraject, iedere leerkracht is gespecialiseerd in het werken met deze doelgroep.

De kwaliteitszorg, zoals dat binnen Het Bolwerk gestalte heeft gekregen, overstijgt het wettelijk verplichte. Stichting Respont, waartoe Het Bolwerk behoort, legt de lat voor haar scholen hoog. Onze kinderen verdienen het beste van het beste, ook gedurende hun schooltijd.

Hoofdstuk 6 Woordenlijst

Lijst met begrippen waarover we een eenduidige afspraak hebben gemaakt. Alleen geldig binnen SWV VO Walcheren, maar zoveel mogelijk afgestemd op het landelijk gebruik van termen.

Begrip	Afgesproken betekenis	Akkoord
Arrangement	Extra onderwijsondersteuning op maat, met inzet van (bovenschoolse) voorzieningen, expertise en financiën. Een arrangement kan variëren van licht curatief en tijdelijk tot intensief en langdurend of structureel van aard. Een onderwijs- en zorgarrangement betreft altijd een samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg.	
Basisondersteuning	Het door een samenwerkingsverband afgesproken geheel van preventieve en licht curatieve interventies die binnen de ondersteuningsstructuur van de school- eventueel samen met ketenpartners- planmatig op een overeengekomen kwaliteitsniveau worden uitgevoerd.	
Basiskwaliteit	Inspectienorm: leerprestaties (PO) en opbrengsten (VO) zijn tenminste voldoende en het Onderwijsleerproces of de Zorg en begeleiding voldoet op de kernindicatoren.	
Extra ondersteuning	Alle vormen van onderwijsondersteuning die de basisondersteuning overstijgen. Binnen de “extra ondersteuning” kunnen verschillende typeringen voor het aanbod worden gebruikt. Zoals breedte- en diepteondersteuning, lichte en zware ondersteuning of een indeling van zwaartecategorieën. Binnen SWV VO Walcheren moeten we hierover afspraken maken!	
Ketenpartners	Lokale/regionale instanties die een bijdrage (kunnen) leveren aan een sluitende keten jeugd en onderwijs, zoals bijvoorbeeld: scholen (bureau) jeugdzorg, schoolmaatschappelijk werk, politie, justitie, jeugdgezondheidsdienst/GGD, jeugd-GGZ, AMK, sportverenigingen, leerplicht, RMC, verslavingszorg, BSO(+), welzijnswerk, zorgaanbieders AWBZ.	
Ondersteuningsplan	Geheel aan afspraken van overdracht en samenwerking binnen het samenwerkingsverband met een geheel dekkende ondersteuningsstructuur in de regio.	
Ondersteuningsbehoeften	Welke ondersteuning heeft de leerling naast het onderwijsaanbod nodig om de te verwachten ontwikkeling, op basis van mogelijkheden, te kunnen behalen. Deze worden binnen het SWV Vo Walcheren omschreven middels het IVO-organisatiemodel.	
Onderwijsbehoeften	Welke vorm van (aanbieden van) onderwijs heeft een leerling nodig om de te verwachten ontwikkeling, op basis van mogelijkheden, te kunnen behalen.	

Ontwikkelperspectief /individueel ontwikkelplan (IOP)	Het ontwikkelperspectief vervangt het individuele handelingsplan en omschrijft het “wat”(wat zijn de doelen waar met de leerling naar toe gewerkt wordt; waar en waarom wijkt dat af van het basisprogramma). In een ontwikkelperspectief moeten in ieder geval staan de te verwachten uitstroombestemming en het te verwachten uitstroomniveau met het onderwijsaanbod waarmee deze leerling dat niveau zou moeten kunnen bereiken. Binnen SWV VO Walcheren wordt getracht één document te creëren dat door alle VO- en VSO-scholen gebruikt kan worden, zodat overdracht en (tijdelijke) overplaatsing vergemakkelijkt worden. Het document zal tevens gebruikt worden als aanmeldformulier voor ondersteuningstoewijzing en met een bijlage voor het VSO voor aanvraag van een toelaatbaarheidsverklaring.	
Regionaal Ondersteuningsplan	Beleidsdocument van het samenwerkingsverband dat laat zien op welke wijze een dekkend aanbod van onderwijsondersteuning in de regio wordt gerealiseerd. In het ondersteuningsplan zijn ten minste de ondersteuningsprofielen van de scholen opgenomen en het door het samenwerkingsverband vastgestelde ambitie-niveau van basisondersteuning dat voor alle scholen geldt.	
Referentiekader	Het geheel van werkwijzen en afspraken waarnaar de schoolbesturen en samenwerkingsverbanden zich richten bij de vormgeving van passend onderwijs.	
Schoolondersteuningsprofiel SOP	De door het samenwerkingsverband vastgestelde omschrijving van de basisondersteuning en de eventuele extra ondersteuning die een individuele school, eventueel met ketenpartners, biedt.	
Zorgarrangement	Aanbod vanuit (jeugd-)zorginstanties wat binnen de scholen georganiseerd kan worden. In combinatie met een onderwijs-ondersteuningsarrangement heet het een Onderwijs-Zorgarrangement.	
Zorgplicht	Juridisch begrip dat de verantwoordelijkheid voor het bereiken van een wettelijk omschreven doel tot uitdrukking brengt. In het kader van passend onderwijs ligt de zorgplicht bij het bevoegd gezag van de school waar een leerling (schriftelijk) wordt aangemeld. Het is van toepassing op leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben en die niet zonder meer het onderwijs kunnen doorlopen.	
SMART	Specifiek (duidelijk, eenduidig, concreet) , Meetbaar (moeten gecontroleerd kunnen worden), Acceptabel (niet te hoog, niet te laag), Realistisch (haalbaar), Tijdgebonden (begin- en einddatum/-tijd). <i>Nieuw is SMARTI-doelen; daarbij staat de “I” voor Inspirerend (zodat iedereen er voor gaat!).</i>	

Afkortingenlijst:

AVC	-	arbeidsvoorbereidingscentrum
ICT	-	informatie en communicatie technologie
IOP	-	individueel ontwikkelplan
LVS	-	leerlingvolgsysteem
MT	-	managementteam
PCL	-	permanente commissie leerlingenzorg
Pro	-	praktijkonderwijs
RNT	-	digitale rekenniveautest
RT	-	remedial teaching
TNT	-	digitale taalniveautest
UP	-	uitstroomprofiel